فراخوان مشارکت در ساخت موکب مسجد جمکران در مسیر کربلا

اقدامات اولیه و زیربنایی احداث حسینیه موکب «مع امام منصور» متعلق به آستان مقدس مسجد جمکران در مسیر نجف به کربلای معلی از سال قبل با مشارکت خیرین آغاز شد که طی آن دو حسینیه بزرگ با ظرفیت بالای هزار نفر برای آقایان و خانم‌ها و همچنین چندین چشمه سرویس بهداشتی و حمام برای استفاده زائران احداث شد.

عملیات اجرایی تکمیل حسینیه‌ها شامل دیوارکشی، تهیه و نصب دستگاه‌های سرمایشی و گرمایشی است که طبق برنامه‌ریزی صورت‌گرفته می‌بایست تا اربعین سال جاری به اتمام برسد و در اختیار زائران قرار بگیرد. ساختمان حسینیه موکب آستان مقدس مسجد جمکران در فضایی به مساحت ۴۵۰۰ مترمربع شامل آشپزخانه، سردخانه، ساختمان اداری، سوئیت‌های اسکان، انبار، دستگاه تصفیه آب و مخزن گاز مرکزی است که به همت خیرین به بهره‌برداری خواهد رسید. گفتنی است مجتمع فرهنگی مع امام منصور بعد از تکمیل‌شدن به‌صورت دائم در تمام ایام سال در عمود ۱۰۹۰ مسیر نجف به کربلای معلی و در فاصله ۱۵کیلومتری از حرم امام‌حسین(ع) به زائران مسیر نجف به کربلای معلی ارائه خدمت خواهد کرد.

جام جم
هیأت
HEYAT
۱۱
دوشنبه ۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۴ شماره ۷۰۳۵

قصه ۶ خادم حرم سلطان

چند پرده از قصه خدمتگزاری خادمان فرهنگ رضوی که در بارگاه حضرت سلطان ماندگار شدند

دکتر نازلی مروت
گروه هیأت

وقتی سخن از خادمان حرم مطهر رضوی به میان می‌آید، تصویر مردان یونیفرم‌پوش حرم که چوپَر خدمت در دست دارند به ذهن متبادر می‌شود اما قصه شیرین خدمت در محضر السلطان علی‌بن موسی‌الرضا(ع) تنها به اینجا ختم نمی‌شود. گاهی ردپای خدمت به امام هشتم(ع) را می‌توان میان صفحات یک کتاب جست و گاه در اصوات نغمه‌ای دل‌انگیز که از حنجره مدیحه‌سرای دلسوخته حضرت به گوش می‌رسد، می‌توان خادمانه‌های عاشقانه را شنید. روایت این هفته صفحه «هیأت» از دل زندگی چند نفر از خادمان و نوکران قبله هشتم برخاسته است که داستان دلدادگی و زندگی بر مدار عاشقی آنانی را برای ما نقل می‌کند. هریک از آنان در مسیر این خدمت صادقانه کتاب نانوشته از یک قصه عاشقی هستند.

ساعت ۸ به وقت صدای رضا انصاریان

بعضی وقت‌ها، آدم‌ها قرار است ماندگار شوند. دل پاک و ارادت خالصانه آنها را جاودانه می‌کند. قصه آقارضا انصاریان که ۲۰ سال خادم امام رضا(ع) بود و ۴۵ سال مدح اهل‌بیت(ع) راگفته بود و جاودانه شدن نام او از همین قصه‌هاست.

آواهای انتظار، هنگام حرکت قطارها و هواپیما از مشهد به مقصدهای دیگر و ابتدای برگزاری بیشتر برنامه‌ها و سرساعت ۸ صبح و ۸ شب به نیت امام هشتم(ع)، مشتاقان و ارادتمندان امام رضا(ع) را روح‌نوازی می‌کند. حاج‌رضا انصاریان می‌گفت: «بالاترین افتخارم است که توانستم صلوات را به محضر امام رضا تقدیم کنم، صلواتی که همه با آن انس پیدا کردند و امام رئوف‌شان را با آن می‌خوانند، انصاریان بدون حضرت رضا(ع) هیچی نیست.»

آقای انصاریان به خاطر نیاورد این نجوای ملکوتی کی و چگونه از او ضبط شده؛ تنها روایتی که از زمان ضبط نجوای این مناجات زیبا با نام علی‌بن‌موسی‌الرضا(ع) احتمال می‌داد، یکی از سحرهای ماه رمضان در پایان وقت کشیک‌های خدمت در حرم مطهر بود. مقابل پنجره‌فولاد نشسته بود و با درخواست زائری که احتمال می‌داد خبرنگار بوده، صلوات خاصه حضرت رضا(ع) را تلاوت کرده؛ تلاوتی که ناگهان به‌طرز عجیبی منتشر و خیلی زود با استقبال همگانی همراه شد.

فرزند مرحوم انصاریان روایت می‌کند: «بابا به این موضوع و یافتن سرنخی در این‌باره عمیق به فکر فرو می‌رفت اما به نتیجه روشنی نمی‌رسید و با ذکر «پناه بر خدا» سعی می‌کرد خودش را آرام کند. دست آخر هم بی‌آن‌که بفهمد ماجرای ضبط و پخش صلوات خاصه از کجا آب خورده است، از دنیا رفت و این پرسش همچنان برای ما هم بی‌پاسخ مانده است».

در این‌که سری در این نجوا وجود دارد، تردیدی نیست و از یک رابطه عارفانه بین مدیحه‌سرای کوی رضا با حضرت دوست خبر می‌دهد. رابطه‌ای که نوای آقای انصاریان را وسیله ارتباط معنوی شنونده با امام هشتم(ع) کرده است. او هر زمان می‌خواست خود را معرفی کند، می‌گفت: «من پناهنده حضرتم».

مردمان آسیای میانه او را «قزل‌امام» می‌نامند و عاشقانه به زیارت مقام شامخ امام‌رضا(ع) می‌شتابند آقای دولتمند خالف، خواننده تاجیکستانی، از همین مردم بود

ارادت خالصانه سیدجعفر به امام رضا(ع)

می‌گفتند سیدجعفر ماهرخسار سرباز همیشه آماده روضه حسین(ع) بود. مهربانی، تواضع، صمیمت و اخلاص آقاسید زبانزد همه بود. مردمداری و ساده‌زیستی او راز محبوبیت آقای روضه‌خوان شده بود. او به جای لباس فاخر این دنیا، جامه اخلاص و محبت اهل‌بیت به تن کرده، همان راه را می‌رفت که امام رئوف رفته بود. حاج‌آقا ماهرخسار همواره حضور پررنگی در جشن‌های تالار ولایت (آیینه) داشت و رسم بود که دعای پایان مراسم را او می‌خواند. برنامه‌های حرم رضوی در اولویت و مهم‌ترین هدف آقاسید بودند. به اندازه‌ای به این برنامه‌ها اهمیت می‌داد که اگر مجلس روضه‌ای برگزار می‌شد و نمی‌توانست آن را تغییر دهد، حتما خود را به آخرین لحظات آن می‌رساند. مسئولان آستان قدس تأکید می‌کردند که ویژگی بارز حاج‌آقا، ارادت خالصانه و عمیق به امام رضا(ع) و تلاش بی‌وقفه در خدمت بارگاه منور رضوی است. او از خادمین کشیک اول حرم بود. حرم رضوی ۸ کشیک دارد و در هر کشیک یک یا دو مداح حضور دارند. هر کشیک برنامه‌ها و آیین‌های خاص خود را دارد و مداح آن در زمان کشیک، وظیفه مداحی و خدمت‌رسانی را بر عهده می‌گیرد. آقاسید نیز در این کشیک نقش خدمت و مداحی را همزمان بر عهده داشت. آقای ماهرخسار به مداحان می‌گفت که اشعاری که می‌خوانید روان باشد و در انتخاب شاعر دقت کنید، چون در محضر امام رضا می‌خوانید. او را فخرالذاکرین آستان امام هشتم می‌نامیدند. سیدجعفر نزدیک نیم قرن به آستان قدس رضوی خدمت کرد. دختر آقای ماهرخسار نقل می‌کرد: «من معتقدم خصلت مهربانی پدر از آقا علی‌بن موسی‌الرضاست. بالاخره این‌که عمری در آستان کسی که به امام رئوف معروف است خدمت صادقانه کنی، روی خلق و خوی انسان تأثیر می‌گذارد.» یکی از آثار به‌جا مانده از مدیحه‌سرایی بلبل آستان قدس رضوی مداحی معروفی است که در سال ۱۳۶۶ از خود به یادگار گذاشت: ای صفای قلب زارم، هرچه دارم از تو دارم/ تا قیامت ای رضا جان سر زخاکت بر ندارم....

«شاه پناهم بده» زنگ موبایل تاجیک‌هاست

شاه‌بیت «شاه پناهم بده، خسته راه آمدم» تنها یک برگ از ارادت ملت بزرگ فارسی‌زبان به امامی است که هریک او را به نامی می‌خوانند. مردمان آسیای میانه او را «قزل امام» می‌نامند و عاشقانه به زیارت مقام شامخ امام رضا(ع) می‌شتابند. آقای دولتمند خالف، خواننده تاجیکستانی، از همین مردم بود. هنگامی که صدای حزین و گرم او، همراه با لهجه شیرین تاجیکی، در قطعه «پناه» دل‌های بی‌قرار ثامن‌الحجج(ع) را نوازش داد، محبوبیتش در سرزمین مادری افزایش یافت. این اثر باعث شد ارتباط او با ملت ایران عمیق‌تر و صمیمی‌تر شود. ماجرای خواندن این قطعه که نام خالف را به نام امام هشتم(ع) گره زد، خواندنی است. محمود حبیبی کسبی، شاعر قطعه «شاه پناهم بده» می‌گوید: دل شکسته خواننده و ارادتش به حضرت رضا(ع) این اثر را ویژه کرد. سال ۱۳۹۰ این قطعه با خوانندگی آقای دولتمند خالف منتشر شد. به یاد دارم آن زمان مرکز آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی می‌خواست یک سری قطعه با موضوع امام رضا(ع) تولید کند. مدیر وقت مرکز آفرینش‌های هنری این شعر را از من گرفت و آهنگ‌سازی کار را آقای نیازی انجام داد و بقیه کارها و ضبط قطعه در تاجیکستان انجام شد. دولتمند با لهجه خودش شعر را خواند مثلا ما در فارسی «ی» مضاف و مضاف‌الیه را حذف می‌کنیم و می‌گوییم «پنجره فولاد» ولی درستش «پنجره‌ی فولاد» است و «ی» کسره می‌خواهد، چون زبان تاجیک‌ها به فارسی دری نزدیک‌تر است. دولتمند هم بر مبنای همان لهجه خودش پنجره فولاد را خوانده است. یادم هست ایشان گفت: در تاجیکستان بسیاری از تاجیک‌ها زنگ موبایل‌شان همین قطعه «پناه» است.

همین‌طور از ایشان شنیدم که می‌گفت بعد این‌که این قطعه را خواندم هرجای دنیا که اجرا دارم حتما این قطعه را هم می‌خوانم.

او تعریف می‌کرد در فرانسه کنسرتی داشته و قطعات دیگر را خوانده است ولی در آخر کنسرت مخاطبان و تماشاگران یک صدا از ایشان می‌خواهند که قطعه «شاه پناهم بده» را بخواند و خالف آن را اجرا می‌کند.

همه امور دست خود امام بود

آقای کریمخانی دلش می‌خواست بیش از آن‌که خواننده شناخته شود، مداح اهل‌بیت(ع) باشد. این را یکی از دوستان نزدیک او روایت می‌کرد. دلدادگی او به امام‌حسین(ع) را می‌توان از مدیحه‌سرایی‌هایش در «ساقی سرمست» فهمید. راوی دیدار محمدعلی کریمخانی با استاد شجریان نقل می‌کرد که زنده‌یاد محمدرضا شجریان به او گفته بود تو نیازی به استاد نداری، راه خودت را ادامه بده. با وجود این، زمانی نام استاد کریمخانی بر زبان افتاد که با قطعه «آمدم ای شاه پناهم بده» حلقه وصل دوستداران امام‌رضا(ع) و قبله هشتم شد.

آقای کریمخانی می‌گفت: «ما چندین ساعت در استودیو بودیم، یکدفعه کاغذ را کشیدم و گفتم: آریا! این شعر «آمدم ای شاه پناهم بده» می‌گوید من را بخوان. شعر را استاد حبیب‌الله چایچیان سروده بود. اگر قرار باشد برای این خاندان مطهر و اهل‌بیت(ع) کاری انجام بدهید، باید خود آن بزرگان عنایت کنند. این درست است که ما شعر و دستگاه آواز را انتخاب و تلاش کردیم کار مناسب و درخوری تهیه شود اما من هیچ‌گاه نمی‌توانستم به اراده و تصمیم خودم بگویم این شعر را می‌خواهم بخوانم یا حتما این نوع سبک را اجرا کنم.

ما همین شعر را در دستگاه‌های مختلف خواندیم اما نتیجه مطلوب نداشت. در دستگاه شور هم خواندم ولی بازهم نشد، تا این‌که درنهایت سراغ دشتی رفتیم. انتخاب دست خود امام‌رضا(ع) بود. اگر خود امام عنایتی نداشته باشند، من که سهل است، بزرگ‌تر از من هم نخواهند توانست کاری انجام دهند و خدمتی به این آستان کنند. آن روز هم با این‌که خسته شده بودیم قرار بود تعطیل کنیم، حتی مطلع را اشتباه خواندم اما همان شد که باید می‌شد.

راز دلنشینی نوای سرنای عاشقی آقای شکوهی

اگر در ایام عید یا به وقت اذان صبح، قبل از طلوع و غروب آفتاب مهمان حرم مطهر رضوی باشید، صدای نقاره حرم می‌تواند یکی از خاطره‌انگیزترین نواهای آسمانی باشد که هر زائر با شنیدن آن به وجد می‌آید. قصه آدم‌هایی که نوای نقاره‌زنی آنان برای زائران امام‌هشتم(ع) خاطره‌ساز شده است، حکایت از دلدادگی افرادی دارد که برای نواختن سرنای عاشقی، پله‌های بلند نقاره‌خانه را بالا می‌روند. یکی از نقاره‌زنان بارگاه رضوی که با وجود کهولت سن تا آخرین روزهای زندگی از خدمت به امام غافل نشد، مرحوم احمد اقوام‌شکوهی بود. آقای شکوهی انس عجیبی با امام‌رضا(ع) داشت. هر روز حرم مشرف می‌شد و مراسم نقاره‌نوازی را اجرا می‌کرد و تا دو روز قبل از فوت در محل خدمت حاضر بود. فرزند آقای شکوهی که خود از نقاره‌زنان حرم است، با بیان این‌که نقاره‌زنی در خاندان ما موروثی است، از ارادت خالصانه پدرش روایت می‌کند: «پدرم هر روز قبل از شروع مراسم نقاره‌نوازی در نقاره‌خانه حاضر بود. ابتدا به حضرت سلام می‌داد و بعد هم تا قبل از آمدن دیگر نقاره‌نوازان و شروع مراسم، طبل‌ها را گرم و وسایل را آماده می‌کرد. هر زمانی که می‌خواستند به حرم مشرف شوند در یک جیب مقداری نبات متبرک و در دیگری برای بچه‌ها شکلات می‌گذاشتند در طول مسیر منزل تا حرم به زائرانی که به ایشان التماس دعا می‌گفتند، اهدا می‌کردند. همکاران می‌گویند آقای احمد اقوام‌شکوهی حتی یک روز هم کار نقاره‌خانه را تعطیل نکرد. حتی زمانی که فرزندشان فوت کرده بود، مرحوم شکوهی برای اجرای مراسم نقاره‌زنی آمد و پس از اجرای مراسم دوباره در مجلس ختم حاضر شد. هر وقت ایشان را می‌دیدم تسبیحی را در دست داشت و دائم ذکر می‌گفت. به همه ما توصیه می‌کرد یک خادم زمانی‌که وارد حرم می‌شود اول باید نیت کند که برای رضای خدا و حضرت در حال خدمت‌رسانی است، آن‌گاه می‌تواند کارهایش را به بهترین شکل انجام دهد.»

زنده‌یاد احمد اقوام‌شکوهی یکی از نقاره‌زنان بارگاه رضوی که با وجود کهولت سن تا آخرین روزهای زندگی از خدمت به امام غافل نشد

ویدئو این مطلب را در جام‌جم آنلاین ببینید

ویدئو

تولیت

پایان خوش داستان خادم‌الرضا(ع)

داستان ابراهیم از روز میلاد امام‌رضا(ع) شروع شد و در شب میلاد آن حضرت خاتمه یافت. سه سال طول کشید تا او ردای خدمت در قامت رئیس‌جمهور را به تن کرده و در شب میلاد حضرت سفرش در این دنیا خاتمه یابد. روز میلاد امام‌رضا(ع) رئیس‌جمهور ایران شد و در شب میلاد سلطان خراسان، قصه زندگی این‌جهانی او خاتمه یافت درحالی‌که طبق برنامه کشیک‌یکم آستان مقدس رضوی او باید در روز میلاد در لباس خدمت در کنار مضجع آن حضرت حاضر می‌شد و به زائران آقا خدمت می‌کرد. سیدابراهیم رئیسی این افتخار را در روزهای پایانی سال ۱۳۹۴ کسب کرد تا «خادم‌الرضا(ع)» باشد آن هم زمانی که او هنوز در قامت دادستان کل کشور خدمت می‌کرد. مقامی که از زمان تأسیس آستان قدس رضوی و سنگ‌بنای اولیه حرم مطهر رضوی یکی از ارزشمندترین جایگاه‌های مذهبی و فرهنگی برای شیعیان محسوب می‌شود. در حکمی که رهبر معظم انقلاب به او اعطا کردند خدمت به محرومان و زائران امام‌هشتم(ع) شاه‌کلید همه اقدامات او در سمت جدید بود. او در قامت خادم امام‌رضا(ع) و در مقام تولیت آستان مقدس، بانی چندین اقدام ماندگار شد. یکی از خدمات بابرکت دوران تولیت آیت‌الله رئیسی راه‌اندازی «سامانه خادمیار» بود. با اجرایی شدن این طرح برای علاقه‌مندان امکان خدمت به فرهنگ رضوی فراهم شد. آنان حتی در شهر و دیار خود تحت عنوان خادمیار در حوزه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و مذهبی به نام امام‌رضا(ع) به مردم خدمت می‌کنند. مهمان‌شدن بر سفره مهمانسرای حضرتی و غذای متبرک حرم، آرزوی زائران است. بسترسازی برای توزیع منسجم‌تر و به‌روزتر غذای متبرک مهمانسرای حضرتی با راه‌اندازی سامانه نعیم رضوان و امکان نام‌نویسی برای دریافت غذای حضرت یکی از اقدامات خوبی بود که در دوران تولیت آقای رئیسی انجام شد. توزیع روزانه ده‌ها هزار پرس غذای متبرک در مناطق کم‌برخوردار، حاشیه شهر، مناطق آسیب‌دیده، مسیر پیاده‌روی اربعین و... در همین راستا صورت گرفت.

از دیگر خدمات شهید رئیسی که بر مبنای همان اصل مهم محرومیت‌زدایی و توجه به زائر و زیارت بود می‌توان به ساخت زائرسرا و زائرشهر رضوی، فراهم‌آوردن امکان خوابیدن زائران در حرم مطهر رضوی، ایجاد فضاهایی برای آب‌نوشیدن زائران عذردار در ماه مبارک رمضان، گسترش خدمات آستان قدس رضوی در مناطق محروم، بازگشایی سرویس‌های بهداشتی داخل حرم مطهر رضوی، شرکت در گفت‌وگوی خبری بی‌سابقه تولیت آستان قدس رضوی و افزایش فعالیت‌های رسانه‌ای آستان قدس رضوی اشاره کرد.

او پس از سه سال خدمت صادقانه در قامت خادم‌الرضا برای ادامه خدمت به قوه قضاییه رفت و از سال ۱۴۰۰ به‌عنوان رئیس جمهور خدمت خود را ادامه داد و نهایتا در مسیر خدمت به مردم کشورش ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ همزمان با شب میلاد امام‌رضا(ع) در سانحه سقوط بالگرد در حوالی ورزقان به همراه امام جمعه تبریز، وزیر امور خارجه و استاندار جوان آذربایجان شرقی که مدتی قائم‌مقام آستان قدس رضوی بود، به درجه رفیع شهادت نایل آمد.